УДК 378.126+371.15:316.7
DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2025.16.202-206

ЧОПАК Єва Василівна –
старший викладач кафедри педагогіки, психології,
початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти
Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II
ORCID iD: https://orcid.org/0000-0003-1205-5263
e-mail: csopak.eva@kmf.org.ua
КЕДЕБЕЦ Оршоя Ернестівна –
студентка кафедри педагогіки, психології,
початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти
Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II
ORCID iD: https://orcid.org/0009-0005-4698-082X
e-mail: kodoboc.orsolya.b22tt@kmf.org.ua

A DIGITÁLIS VILÁG ÉS AZ OKOSESZKÖZ-HASZNÁLAT BEFOLYÁSA A GYERMEKEK KOMMUNIKÁCIÓJÁRA

ЧОПАК Єва Василівна, КЕДЕБЕЦ Оршоя Ернестівна. ВПЛИВ ЦИФРОВОГО СВІТУ ТА ВИКОРИСТАННЯ ҐАДЖЕТІВ НА КОМУНІКАЦІЮ ДІТЕЙ

Метою нашого дослідження було з'ясувати, наскільки поширене використання ґаджетів у житті дітей дошкільного віку, для яких видів діяльності вони застосовуються, а також як батьки оцінюють вплив цифрових технологій. У ході дослідження ми проводили групові заняття та клінічні інтерв'ю з дітьми та їхніми батьками. Згідно з отриманими результатами, перші контакти з ґаджетами з'являються вже у 2–3 роки, а їх використання стає повсякденним, насамперед у рамках дозвіллєвих занять – перегляду мультфільмів та ігор. Відповіді дітей і батьківські інтерв'ю однаково підтвердили цю тенденцію.

***Ключові слова**: використання ґаджетів, діти дошкільного віку, мовленнєвий розвиток, використання медіа, батьківські установки.*

CHOPAK Eva Vasylivna, KEDEBEC Orshoya Ernestivna. THE INFLUENCE OF THE DIGITAL WORLD AND SMART DEVICE USE ON CHILDREN'S COMMUNICATION SKILLS

The aim of our research was to explore the extent to which smart device use is present in the lives of preschool-aged children, the activities for which these devices are applied, and parents' perceptions of their impact on children's development. We conducted group activities and clinical interviews with both children and their parents in order to gain a complex picture of device use in early childhood. Our findings indicate that contact with smart devices occurs as early as 2–3 years of age, and their use soon becomes integrated into children's everyday lives. Device use was reported as being almost daily, particularly during leisure time, with children showing a clear preference for entertainment-related activities such as watching cartoons and playing games.

Children's responses consistently demonstrated a high level of familiarity with various digital devices, including smartphones, tablets, and computers, which they reported using actively and confidently. Parental interviews confirmed this trend, indicating that smart device use in this age group is not an occasional phenomenon, but rather a routine aspect of family life. While the children's accounts highlighted the enjoyment and engagement associated with device use, the parents provided more nuanced perspectives. Some parents emphasized the potential benefits of smart devices, such as the enrichment of vocabulary, stimulation of curiosity, and opportunities for foreign language acquisition, particularly through exposure to digital storytelling. At the same time, several parents expressed concerns regarding the possible negative consequences of excessive use, such as reduced social interaction, weakened emotional regulation, and limitations in the development of communication skills.

Taken together, these findings underscore both the opportunities and the risks associated with early smart device use. On the one hand, digital technologies may support cognitive and linguistic development; on the other, unregulated and excessive use may hinder children's balanced growth.

© Чопак Є., Кедебец О., 2025

Therefore, our results point to the importance of conscious and supervised device use, guided by clear rules and age-appropriate content. Furthermore, it is essential to provide children with alternative activities–such as reading, drawing, or interactive play-that can complement digital experiences and foster holistic development. Our study thus contributes to the growing body of literature on digital childhood by highlighting the dual role of smart devices in shaping children's communication and overall development.

***Keywords**: smart device use, preschool children, speech development, media use, parental attitudes.*

Az okoseszköz-használat társadalmi és pedagógiai aktualitása. Az okoseszközök olyan digitális eszközök, amelyek egyszerű vagy összetettebb funkciókkal könnyítik meg mindennapi tevékenységeinket. Ezek képesek csatlakozni a körülöttünk lévő hálózathoz vagy egymáshoz, így lehetővé téve a kommunikációt és az adatcserét. Amikor okoseszközökről beszélünk, akkor általában vezetékes vagy vezeték nélküli hálózatra csatlakoztatott készülékekről van szó, amik képesek egymással kommunikálva egyszerűbb vagy összetettebb folyamatokat elvégezni, mindezt pedig úgy, hogy a folyamatok nagy részéről a felhasználónak nem is kell tudomást vennie. Az okoseszközök lehetnek kijelzős vagy kijelzős nélküli szerkezetek is, amik például az emberi hangra reagálnak [2].

A kutatási probléma felvetése és elméleti háttere. Az alfa generációba tartoznak azok a gyermekek, akik 2010 után születtek. Kapcsolatuk a digitális világgal már igen korai életszakaszukban kezdődik, gyakran már az anyaméhben. Ezek a gyerekek már a magzatkorban jelen vannak a közösségi média felületein, hiszen szüleik már akkor megosztják velük kapcsolatos élményeiket, még mielőtt megszületnének.

A gyerekek agya 0-2 éves korukban a különböző ingerek, például a mozgás, a társas kapcsolatok és az alkotói képességek fejlesztése hatására háromszorosára nő. Azonban felmerül a kérdés, hogy a digitális eszközök képesek-e pótolni ezek hiányát? Néhány kutatás szerint ez nem feltétlenül igaz, mivel a kétdimenziós eszközök nem tudják teljes mértékben helyettesíteni a valóság tapasztalatát a gyerekek számára. Ezért gyakran jobban fejlődnek és gyorsabban tanulnak, ha a dolgokat élőben tapasztalják meg [8].

A média, a különféle okoseszközök az életünk részei. Egészen korán, már óvodáskorban megjelenik. A kulcs ezek megfelelő használata. A gyerekek különösen érzékenyek és sebezhetőek lehetnek a média üzeneteivel szemben, mivel képességeik és élettapasztalatuk még fejletlenek, és nem rendelkeznek kellő tapasztalattal vagy érzelmi érettséggel az információk megfelelő értékeléséhez és szelektálásához. Ezért kiemelten fontos, hogy a szülők és a gondozók figyeljenek arra, hogy milyen média tartalmakhoz engedik hozzáférni a gyerekeket, és segítsenek nekik megérteni és feldolgozni az általuk látott vagy hallott üzeneteket. Az együttműködés és a párbeszéd fontos az ilyen jellegű kérdésekben, valamint az, hogy a gyerekek számára biztonságos környezetet teremtsenek a médiafogyasztás során. Fontos, hogy kialakuljon a médiatudatosság [7].

Másik pozitív hatás, a már fentebb említett YouTube tudatos használata. A különféle idegen nyelvű mesék képesek fejleszteni a gyerekek idegen nyelv ismeretét. A gyermek képes összekapcsolni a látottakat a beszédhanggal, egy-egy szó, kifejezés megragadhat, feltéve, ha az gyakran ismétlődik, többször hallják a gyerekek. Itt is, mint mindig okoseszköz használatánál kiemelten fontos, hogy a szülő felügyelje, mit néz gyermeket, gyermeke milyen tartalmaknak van kitéve. Fontos, hogy az barátságos, fejlesztőhatású legyen, amely megfelelő életkori és érzelmi szintjének egyaránt.

A média és a játéktevékenység összefüggéseit kutató szakemberek egyetértenek abban, hogy kisgyermekeknél kiemelten fontos óvatossággal kezelni a számítógép használatát. Nem szabad engedni, hogy a számítógép fő eszközévé váljon a gyerekeknek, legyen szó szórakozásról vagy tanulásról, és mindenképpen hangsúlyozni kell, hogy nem helyettesítheti a hagyományos játékokat. A számítógép elsősorban az ismeretek átadására és a kommunikációra kell hogy szolgáljon, és nem pusztán szórakoztatásra. Különösen veszélyes lehet, ha az óvodáskorú gyermeket egyedül hagyjuk ezekkel az okoseszközökkel, mindennemű felügyelet nélkül. Számtalan tolakodó és zavaró reklám ugorhat fel a képernyőn, különféle hirdetések, amik legkevésbe sem a gyermek szeme elé valók. Ezek különféle ingereket válthatnak ki a gyermekekből, akár meg is ijeszthetik a hirtelen felvillanó képek. Ugyanez vonatkozik a hanghatásokra is [7].

A kutatás célja és hipotézise. Kutatásunk célja az volt, hogy minél pontosabb ismeretet szerezzünk arról, mennyire van jelen az okoseszközök használata az óvodáskorú gyermekek körében, mennyi idősen kerültek kapcsolatba vele, valamint mire használják az óvodáskorú gyermekek az okoseszközöket. Célunk volt továbbá az is, hogy megtudjuk, miként vélekednek a szülők az okoseszközökről, azok

használatáról, valamint mit gondolnak arról, hogy az óvodáskorúak különféle okoseszközöket használnak. Véleményük szerint hogyan befolyásolja az okoseszközhasználat az óvodáskorú gyermekek beszédfejlődését, hogyan látják ezt a jövőre nézve.

- H1. Az okoseszköz használat igen gyakori az óvodáskorúak életében.
- H2. Az óvodáskorúak leginkább mesét néznek az eszközökön vagy játszanak rajta.
- H3. A szülők inkább pozitív véleménnyel lesznek a különféle okoseszközökről, véleményük szerint pozitív hatással van gyermekük beszédfejlődésére az okoseszköz használat.

A kutatás menete. Kutatásunk során foglalkozást tartottunk a Zápszonyi Fecske óvoda nagycsoportos gyerekeivel. A foglalkozás témája a különféle okoseszközök, azok használata volt. Előre megírt kérdésekkel készültünk a foglalkozásra, de félig kötetlennek hagytuk, ugyanis szerettük volna, ha a gyerekek válasza, valamint az egész téma spontán lesz. Igyekeztünk nem befolyásolni a gyerekeket, meghallgatni a válaszukat. Minden gyereknek volt lehetősége megosztani gondolatait, populáris téma volt, szívesen beszéltek róla az óvodások. Továbbá klinikai interjút is készítettünk a gyerekekkel. 10 nagycsoportos válaszát rögzítettük, a gyermekek anonimitását megőrizve. A klinikai interjú egyénileg valósult meg, nem közös foglalkozás keretén belül. Feltettük a kérdéseket a gyerekeknek, igyekezve minél kisebb mértékben befolyásolva a válaszukat. Végül a gyerekek szüleivel is készítettünk klinikai interjút. Feltettük a kérdéseket, majd rögzítettük a válaszokat. Itt is törekedve az anonimitásra.

A foglalkozás során feltett kérdésekre adott válaszok alapján a gyerekek nagy része tudja és egyetért azzal, hogy vannak szabályok az okoseszköz használat során. Nem szabad sokáig használni az okoseszközt, nem szabad sokat használni az okoseszközt, nem szabad íjesztő dolgokat, meséket, filmeket nézni rajta, íjesztő játékokkal játszani, valamint felügyelet mellett érdemes használni ezeket.

A klinikai interjú során feltett kérdések alapján kiderült, hogy minden gyerek használ otthon különféle okoseszközöket, a legnépszerűbb ezek közül a telefon és a táblagép. A legkedveltebb tevékenységük az okoseszközökkel a játék, valamint a mesenézés. Az okoseszköz használat során a boldogság érzése jelenik meg. Kb. fele arányban választanák a gyerekek inkább az okoseszközöket, mint más fizikai játékot, a csoport másik fele választana inkább kirakóst, kisautót, színezőt. Minden gyermeknél volt olyan eset, amikor különböző oknál fogva nem használhattak okoseszközt, tehát korlátozások és szabályok élnek az eszközhasználat során. A gyerekek nagy része nem érzett szomorúságot amiatt, mert nem használhatta az okoseszközt, olyankor más elfoglaltságot, játékot keresett magának. A kedvenc mese és játék szinte minden gyereknél más volt, nem lehet egy olyat sem kiemelni, ami nagyobb népszerűségnek örvendene a gyerekek körében. Tekintve, hogy az okoseszközökön és az internetet rengeteg játék és mese található meg, igen nagy a forrás, így ez nem is meglepő. A válaszok alapján a gyerekek inkább szórakozásra használjak az okoseszközöket mintsem tanulásra, de volt olyan gyerek, aki számolni, vagy idegen nyelvű szavakat tanult meg az okoseszközök segítségével. Szinte minden gyerek azt válaszolta, ha elfárad az okoseszköz használat során, akkor szünetelteti a használatot és leteszi az eszközt, nem volt olyan válasz, hogy tovább használja, akkor is, ha álmos vagy már nem érdekli, ami mindenképp pozitív. Az utolsó kérdésre adott válaszok szerint, ha a gyerekek nem használhatnák egy napig az okoseszközöket, akkor mással játszanának, kimennének az udvarra, bicikliznének, labdáznának. Nem merült fel az, hogy nem tudják elképzelni az életüket az okoseszközök nélkül, nem tudják mit csinálnának. Éppen ezért érdemes átgondolni, mennyire és milyen mértékben van szükség az okoseszközhasználatra már óvodás korban.

A válaszok alapján a szülők változatos véleménnyel voltak az okoseszközhasználatról, ami számomra meglepő volt, ugyanis hipotézisemben azt tettem fel, hogy a szülők inkább pozitív véleménnyel lesznek az okoseszközhasználatról, véleményük szerint pozitívan befolyásolja az eszközhasználat gyermekeik kommunikációs és szociális készségeit. A szülők válaszából az derül ki, hogy mindenképp fontosnak tartják a szabályokat, korlátokat, amiket be kell tartani, ugyanis ez az alapja a pozitív, dinamikus eszközhasználatnak; az egyensúly. Több szülő úgy vélekedett, hogy nem lehet kizárni az okoseszközöket, és azok használatát, viszont lehet azt szabályozni, megfelelően, jóra, tanulásra, fejlesztésre használni és kell is. Válaszadóim közül voltak, akik pozitívabban álltak az okoseszközhasználathoz, voltak, akik kevésbé. Olyan eset nem volt, hogy abszolút semmilyen eszközhasználat ne legyen jelen a gyermek életében. A 45 szülők azt szeretnék, ha gyermekeik tanulásra, fejlődésre használnák az okoseszközöket, nem pedig értelmetlen dolgokra.

H1: Az okoseszköz-használat gyakorisága az óvodáskorú gyermekek életében

Első hipotézisünk szerint az okoseszközhasználat igen gyakori az óvodáskorú gyermekek mindennapjaiban. Ezt a feltételezésünket kutatási eredményeink alátámasztották. Az adatgyűjtés során nyert válaszokból egyértelműen kiderült,

hogy a gyermekek jelentős része már 2–3 éves korában kapcsolatba kerül az okoseszközökkel és a digitális világgal. Az eszközhasználat szinte mindennapossá vált, főként szabadidős tevékenységekhez kapcsolódva.

A közös foglalkozások során feltett első és második kérdés («Tudjátok, mi az az okostelefon vagy tablet?», «Ti szoktatok használni ilyet? Melyiket szeretitek jobban: a telefont, a tabletet vagy a számítógépet?») megerősítette, hogy a gyerekek mindannyian ismerik a különféle eszközöket, és aktívan használják is azokat. A klinikai interjú első kérdése («Szoktál otthon használni telefont vagy tabletet? Emlékszel, mikor használtad legutóbb?») ugyancsak azt mutatta, hogy valamennyi gyermek rendszeresen él valamilyen digitális eszközzel – legyen az telefon, tablet, számítógép, laptop, vagy televízió.

A szülőkkel készített interjúk eredményei szintén igazolták hipotézisünket. Az első kérdés («Milyen gyakran használják gyermekeik az okoseszközöket otthon?») alapján az óvodáskorúak többsége napi rendszerességgel használja ezeket az eszközöket.

H2: Az eszközhasználat tartalma – mesenézés és játék

Második hipotézisünk szerint az óvodáskorú gyermekek elsősorban mesenézésre és játékra használják az okoseszközöket. Ezt a feltételezésünket kutatási adataink szintén megerősítették.

A foglalkozások során feltett harmadik, negyedik és hetedik kérdés («Szerintetek miért jók ezek az eszközök? Mi az, amit szerettek csinálni rajta?», «Ha használhatod, általában mit szoktál rajta nézni vagy játszani?», «Mi a kedvenc játékod vagy videód, amit megnézel?») alapján a gyermekek túlnyomó többsége mesenézést és játékot említett elsődleges tevékenységként. A válaszokban a kedvenc mesék és játékok egyénileg eltértek, ugyanakkor a tevékenység típusa minden esetben azonos volt.

A szülői interjúk második kérdése («Milyen típusú tartalmakat használnak leginkább a gyerekek? Inkább meséket néznek, játékokat játszanak, vagy más tevékenységeket végeznek?») ugyanezt a mintázatot erősítette meg: a szülők többsége arról számolt be, hogy gyermekük leginkább játszik, illetve mesét néz az eszközökön. Ez alapján egyértelműen megállapítható, hogy hipotézisünk beigazolódott.

H3: A szülők véleménye az okoseszközhasználatról és annak hatásairól

Harmadik hipotézisünk szerint a szülők alapvetően pozitív véleménnyel viseltetnek az okoseszközökkel kapcsolatban, és úgy vélik, hogy azok kedvező hatással bírnak gyermekük beszédfejlődésére. Ez a feltételezésünk azonban csak részben igazolódott.

A szülők véleményei megoszlottak: többen hangsúlyozták a szókincs gyarapodását, a kíváncsiság és érdeklődés erősödését, valamint az idegen nyelvi tartalmak révén történő nyelvtanulási lehetőségeket. Más szülők azonban aggodalmukat fejezték ki a túlzott eszközhasználat miatt, amely szerintük negatívan befolyásolhatja a gyermekek kommunikációs, szociális és érzelmi képességeinek fejlődését.

A szülőkkel készített interjúk ötödik, hatodik, nyolcadik és kilencedik kérdése közvetlenül az eszközhasználat pozitív és negatív hatásait célozta meg. A válaszokból kiderült, hogy a szülők összességében úgy vélik: az okoseszköz-használatnak vannak előnyei és hátrányai egyaránt, ezért kiemelten fontos a mértékletesség és a tudatos szabályrendszer kialakítása.

Kutatási eredményeink alapján az alábbi javaslatokat fogalmazzuk meg:

- Hároméves kor alatt lehetőség szerint kerüljük az okoseszközök használatát.
- Az eszközhasználat minden esetben felnőtt (szülő, nagyszülő, idősebb testvér) felügyelete mellett történjen.
- Az eszközhasználat legyen tudatos és szabályokhoz kötött.
- A tartalmak illeszkedjenek az életkorhoz, legyenek fejlesztő hatásúak és interaktívak.
- A szülők beszélgessenek gyermekeikkel az eszközhasználatról, és mutassanak jó példát.
- Az eszközök ne jutalomként vagy gyermekfelügyeleti eszközként funkcionáljanak.
- Biztosítsunk alternatív tevékenységeket az eszközhasználat helyett (például meseolvasás, társasjáték, rajzolás, alkotás, beszélgetés).

Összefoglalás. Kutatásunk eredményei igazolták, hogy az óvodáskorú gyermekek életében az okoseszköz-használat már egészen korai életkortól, 2–3 éves korban megjelenik, és mindennapossá válik, elsősorban szabadidős tevékenységekhez kötődve. A gyermekek leginkább mesenézésre és játékra használják az eszközöket, amit mind a gyermekek válaszai, mind a szülői interjúk is megerősítettek. A szülők véleménye megoszlott az eszközhasználat hatásairól: többen kiemelték a szókincs bővülését és a tanulási lehetőségeket, ugyanakkor többen aggodalmukat fejezték ki a túlzott használat kommunikációs, szociális és érzelmi fejlődésre gyakorolt negatív következményei miatt. Eredményeink alapján hangsúlyozzuk a tudatos, szabályozott és életkorhoz illeszkedő eszközhasználat fontosságát, valamint az alternatív tevékenységek biztosítását a kiegyensúlyozott fejlődés érdekében.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Aboujaoude E. Virtually you – The dangerous powers of the e-personality. New York, London: W. W. Norton & Company. 2011.
2. Баньяс П. – Сабо А. – Орбок А. Okoseszközök. Éves továbbképzés az elektronikus információs rendszer biztonságával összefüggő feladatok ellátásában részt vevő személy számára 2016. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Будапешт. 2019.
3. Berko Gleason J. Language and socialization. In: Kessel, F. (ред.), The development of language and language researchers. Hillsdale, NJ: Erlbaum. 1988.
4. Глозер Р. A részvétel kultúrája a YouTube-on. In: Székely, L. (ред.), Fókuszpontok. Úton az ifjúság megismerése felé. Будапешт: Gondolat Kiadó, Infonia, 2–4. 2016.
5. Greenfield D. The Addictive Properties of Internet Usage. In: Young, K. S., de Abreu, C. N. (ред.), Internet Addiction – A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc. 2011.
6. Лукач А. – Leonard L. B. – Kas B. – Pléh, Cs. The use of tense and agreement by Hungarian-speaking children with language impairment. Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 52. 2009.
7. Молнар Е. Elektronikus médiahasználat óvodáskorban. Alapismereti és Szakmódszertani Tanszék, Pedagógusképző Kar, Neumann János Egyetem, Kecskemét. 2019.
8. Палінкаш-Пургель Ж. Альфа генерація – епоха «цифрових немовлят». *Új köznevelés,* 75(1–2). 2019. URL: https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-koznneveles/alfa-generacio-a-digitalis-bebik-kora (Дата звернення: 26.11.2023).

REFERENCES

1. Aboujaoude, E. (2011). *Virtual'no ty – Nebezpechni syly elektronnoyi osobystosti.* [Virtually You – The Dangerous Powers of the E-Personality]. New York, London.
2. Bányász, P., Szabó, A., & Orbók, Á. (2019). *Rozumni prystroyi. Shchorichne navchannya dlya personalu, zaluchenoho do zavdan', pov'yazanykh z bezpekoyu elektronnoyi informatsiynoyi systemy, 2016.* [Smart Devices. Annual Training for Personnel Involved in Tasks Related to the Security of the Electronic Information System 2016]. Budapest.
3. Berko Gleason, J. (1988). *Mova ta sotsializatsiya.* [Language and socialization].
4. Glózer, R. (2016). *Kul'tura uchasti na YouTube, klyuchovi momenty. Na shlyakhu do rozuminnya molodi.* [The Culture of Participation on YouTube, Focal Points]. Budapest.
5. Greenfield, D. (2011). *Adyktyvni vlastyvosti vykorystannya Internetu.* [The addictive properties of Internet usage]. New Jersey.
6. Lukács, Á., Leonard, L. B., Kas, B., & Pléh, Cs. (2009). *Vykorystannya chasu ta uz·hodzhennya uhors'komovnymy dit'my z movnymy porushennyamy.* [The use of tense and agreement by Hungarian-speaking children with language impairment].
7. Molnár, E. (2019). *Vykorystannya elektronnykh media u doshkil'nomu vitsi.* [Electronic Media Use in Preschool Age]. Kecskemét.
8. Pálinkás-Purgel, Zs. (2019). *Pokolinnya Al'fa – Era «tsyfrovykh nemovlyat».* [Generation Alpha – The Era of «Digital Babies»].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ЧОПАК Єва Василівна – старший викладач, кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти, Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці ІІ.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх педагогів.

КЕДЕБЕЦ Оршоя Ернестівна – студентка кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти, Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці ІІ.

Наукові інтереси: природничі науки, мовленнєвий розвиток дітей дошкільного віку.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

CHOPAK Yeva Vasylivna – senior teacher of the department of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: professional training of future specialists.

KEDEBEC Orshoya Ernestivna – student of the department of pedagogy, psychology, elementary, preschool education and management of educational institutions, Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: natural sciences, speech development of preschool children.

Стаття надійшла до редакції 25.08.2025 р.